

Status på specialområdenes udvikling af fagpilotuddannelser

De regionale specialområder skal som aktører på det specialiserede socialområde være i stand til løbende at udvikle og tilpasse ydelserne, så de modsvarer kommunernes behov. Det kræver høj faglig kvalitet i ydelserne, specialisering og udvikling af de faglige kompetencer. Kompetenceudvikling af de nuværende medarbejdere og rekruttering af kommende medarbejdere er hermed helt centralt.

På den baggrund har Psykiatri- og socialledelsen besluttet, at specialområderne skal arbejde mere systemisk med kompetenceudvikling.

Dette notat giver det rådgivende udvalg vedrørende psykiatri og social indblik i medarbejdernes uddannelsesniveau i specialområderne samt en status over, hvordan specialområderne arbejder med systematisk kompetenceudvikling i form af de såkaldte fagpilotuddannelser.

Specialområdenes uddannelsesniveau

Specialområdenes uddannelsesniveauer belyses i nedenstående tabeller 1 og 2. Tabellerne indeholder de 5 største grupper af ansatte. Gruppen "Øvrige" indeholder overenskomstområder med færre end 85 fuldtidsansatte, herunder bl.a. servicepersonale, akademikere, studerende/elever, tandlæger, ledere m.m. Data stammer fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor.

Tabel 1 Antal fuldtidsansatte¹ fordelt på specialområder i 2016

KRL Overenskomstmråde	Antal fuldtidsansatte i 2016								Total
	SVO Socialpsykiatri Voksne	SUA Udviklingshæmning og ADHD	SOH Hjerne-skade	SKU Kommunikation og Undervisning	SAU Autisme	SBU Socialpsykiatri Børn og Unge	HOL Holmstrups- gård	DOK Kriminalitets- truede og Dømte Børn og Unge	
Pæd. pers.	48	158	81	3	255	168	65	74	852
Oms.-og pæd.medhj., pæd. ass.,	10	61	44	0	38	84	4	75	316
Social- og sund- hedspersonale,	134	13	81	1	2	5	5	0	241
Syge- og sund- hedspersonale,	48	8	25	15	29	12	10	0	147
Øvrige	51	38	40	95	56	48	41	38	407
Total	291	278	271	114	380	317	125	187	1963

Tabel 2 Fuldtidsansatte procentvis fordelt på specialområder i 2016

KRL Overenskomstmråde	Fuldtidsansatte i 2016							
	SVO Socialpsykiatri Voks- ne	SUA Udviklingshæmning og ADHD	SOH Hjerne- skade	SKU Kommunikation og Un- dervisning	SAU Autis- me	SBU Socialpsykiatri Børn og Unge	HOL Holmstrups- gård	DOK Kriminalitets- truede og Dømte Børn og Unge
Pæd. pers.	16%	57%	30%	3%	67%	53%	52%	40%
Oms.-og pæd.medhj., pæd. ass.	3%	22%	16%	0%	10%	26%	3%	40%
Social- og sund- hedspersonale	46%	5%	30%	1%	1%	2%	4%	0%
Syge- og sund- hedspersonale	16%	3%	9%	13%	8%	4%	8%	0%
Øvrige	18%	14%	15%	83%	15%	15%	33%	20%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Uddannelsesniveaue² i de 5 grupper af ansatte spænder fra ufaglært til lang videregående uddannelse. Det pædagogiske personale, som er den største gruppe af ansatte på socialområdet, har en mellemlang videregående uddannelse (niv. 6).

Den næststørste gruppe af ansatte er omsorgsmedhjælpere, pædagogiske medhjælpere samt pædagogiske assistenter. Gældende for denne gruppe er, at de er ufaglært med undtagelse af de pædagogiske assistenter, som har en erhvervsuddannelse (niv. 4).

Social- og sundhedspersonalet, som udgør den tredje største gruppe af ansatte, har en erhvervsuddannelse (niv. 3), og syge- og sundhedspersonale, som udgør den fjerde største gruppe af ansatte, har en mellemlang videregående uddannelse (niv. 6). Det øvrige personale har et varierende uddannelsesniveau pga. gruppens sammensætning.

¹ Fuldtidsansatte er en opgørelse af antal løngivende arbejdsårsværk i opgørelsesperioden.

² Uddannelsesniveauer defineres ud fra Kvalifikationsrammen for Livslang Læring (KLL). KLL har 1-8 niveauer: Niv. 1: Grundskole, Niv. 2: 10. klasse, Niv. 3-4: Gymnasial- og erhvervsuddannelse, Niv. 5-8: Videregående uddannelser (kort, mellem og lang).

Socialområdet systematiske kompetenceudvikling skal kunne tilgodese den variation, der findes på tværs af de 8 specialområder i henholdsvis personalesammensætningen (jf. ovenstående tabeller) og kerneopgaver.

Udgangspunktet for den systematiske kompetenceudvikling er derfor udvikling af tiltag, som er formbare i forhold til det enkelte specialområdes målgruppe og kompetencebehov som eksempelvis fagpilotuddannelsen.

Specialområdernes fagpilotuddannelse

Hvert specialområde udvikler en fagpilotuddannelse med afsæt i specialområdets målgruppe og kerneopgave. Fagpilotuddannelsens indhold defineres på baggrund af specialområdets eget behov for systematisk kompetenceudvikling.

Formålet med fagpilotuddannelsen er at styrke medarbejderne i at løse det enkelte specialområdes social-faglige opgave og således at sikre, at medarbejderne leverer specialiserede ydelser af høj kvalitet nu og i fremtiden. Fagpilotuddannelsen er en udbygning af specialområdernes introforløb og giver medarbejderne den grundlæggende specialviden inden for det pågældende specialområde. Fagpilotuddannelsen er en områdevis uddannelse for alle medarbejdere, der har borgerkontakt og udvikles i alle specialområder med undtagelse af af Specialområde kommunikation og Undervisning, da dette specialområdes medarbejdere er særligt specialiserede.

For at rammesætte og understøtte specialområderne i deres udvikling af fagpilotuddannelser har psykiatri- og socialadministrationen udarbejdet en fælles ramme med en række tematikker, som specialområderne skal forholde sig til i udviklingen af fagpilotuddannelsen. Disse tematikker, er blandt andet: magtanvendelse, sikkerhed samt borger- og pårørendeinddragelse.

Specialområderne befinder sig på forskellige stadier i udviklingen af fagpilotuddannelser. Flere specialområder har allerede uddannelser svarende til en fagpilotuddannelse, mens andre specialområder er godt i gang med at udvikle et uddannelsesforløb.

I nedenstående skema ses en oversigt over specialområdernes fagpilotuddannelser, deres overordnede indhold og hvor i udviklingsprocessen de befinder sig.

Specialområde	Indhold	Proces
Specialområde for Kriminalitetstruede og Dømte Børn og Unge	Uddannelsesforløb med fokus på: <ul style="list-style-type: none"> • Kognitiv adfærdsregulerende terapeutisk pædagogik • 3 eller 4 to-dags moduler, hvor der vil være træning i praksis i mellem modulerne. 	<i>Under udvikling</i> – I gang med at udarbejde et skriftligt oplæg om uddannelsen. Uddannelsen forventes udbudt medio 2018.
Specialområde Holmstrupgård	Miljøterapeutisk uddannelse <ul style="list-style-type: none"> • Introduktion til Holmstrupgårds Miljøterapi på psykodynamisk grundlag • Socialpsykiatri, forskellige diagnoser og det daglige arbejde • Observation, etik og skriftlighed 	<i>Færdigudviklet</i> – 3. hold er påbegyndt uddannelsen.

Specialområde	Indhold	Proces
Specialområde Autisme	Autismepilot <ul style="list-style-type: none"> • Autisme set udefra • Teorier om autisme • Grundlag for samarbejde • Den reflekterende metodiker • Metoder, så det giver mening • Indefra perspektiv – set udefra • Skabe rammer for udvikling 	<i>Færdigudviklet</i> – Alle medarbejdere har taget uddannelsen. Nyansatte begynder på uddannelsen.
Specialområde Socialpsykiatri Børn og Unge	Uddannelsesforløb med fokus på: <ul style="list-style-type: none"> • Såvel almene som fagfaglige/specifikke kompetencer tilpassede enkelte målgrupper/afd. • Udfordret ift. bred målgruppe • Opbygget i moduler 	<i>Under udvikling</i> - afholdt 1. møde m/ OC, 2 afd.ledere, projekt- samt faglig koordinator mhp. alment og fagfagligt indhold – såvel nye som eksisterende tiltag
Specialområde Hjerneskode	Neuropædagogisk fagpilot <ul style="list-style-type: none"> • Neuropædagogik refleksion over hjernen, hjernesker og følgevirkninger • 'Forudsætningsanalyse'-modellen • Undervisning i: Arousal, kommunikation, hukommelse, perception (SI), social/følelsesmæssig funktion og eksekutiv funktion. 	<i>Prototype udviklet</i> – 1. hold er påbegyndt uddannelsen. Udbydes fra medio januar 2018.
Specialområde Udviklingshæmning og ADHD	En grundpakke med fokus på: <ul style="list-style-type: none"> • Handicapforståelse • Oligofreni/psykiatriske overbygninger ift. udviklingshæmning • Dokumentation • Pædagogiske tilgange og metoder • KRAP, neuropædagogik, struktur og kommunikation • Udviklingspsykologi <p>Dernæst to retninger, hvor der er fokus på SUAs faglige specialisering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prader Willi-syndrom • Problemskabende adfærd, med problemstillinger som dom, kriminalitet, misbrug og andet. 	<i>Under udvikling</i> - Der er nedsat en arbejdsgruppe, som skal have en uddannelse klar i maj 2018, og de første kursister skal begynde i efteråret 2018
Specialområde Socialpsykiatri Voksne	Uddannelsesforløb med fokus på: <ul style="list-style-type: none"> • Neuroaffektiv udviklingspsykologi • Åben dialog – fokus på borgerinddragelse og selvbestemmelse • Konflikt håndtering – konfliktens psykologi, konflikt nedtrapning, risikovurdering og nænsom nødværge 	<i>Under udvikling</i> - Lige nu arbejdes der på at afklare omfang og struktur i fagpilotuddannelsen – og på at beskrive sammenhængen i de enkelte delelementer.

Erfaringer med fagpilotuddannelsen

De specialområder, som allerede har færdigudviklede fagpilotuddannelser, har fået positive tilbagemeldinger. Disse har blandt andet bestået i, at medarbejderne føler sig mere kompetente i deres opgaveløsning, og at nye medarbejdere oplever sig bedre klædt på og hurtigere trygge ved deres opgaver. Der opleves en meningsfuldhed og en større sammenhængskraft i organisationen, og dertil trives medarbejderne bedre og arbejdsmiljøet er styrket.

Der er således både positive erfaringer blandt medarbejderne og på et mere organisatoriskniveau.